

заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб».

Таким чином, незважаючи на відсутність у Конвенції прямих посилань на екологічні права громадян, слід наголосити, що наразі в Європейському суді з прав людини сформувалась практика захисту таких прав яка базується на засадах відповідальності держави та уповноважених органів щодо забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги. Зважаючи на те, що Конституція України в ст. 16 прямо передбачає, що: «Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави», то недотримання екологічних прав, в т.ч. в сфері поводження з відходами може бути предметом розгляду Європейського суду з прав людини, а недотримання законодавчих вимог є підставою для задоволення вимог та сплати компенсації.

*Кострюков Сергій Володимирович,
доктор філософських наук
професор кафедри цивільного
та господарського права
Державний вищий навчальний заклад “Національний гірничий
університет”*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИМ КОМПЛЕКСОМ УКРАЇНИ

Паливно-енергетичний комплекс (далі – ПЕК) України є і на майбутнє залишатиметься основою функціонування усього суспільного виробництва. Саме його успішне функціонування та розвиток стає запорукою високих темпів економічного зростання країни, яке, у свою чергу, дає основу соціально-економічній та політичній стабільності в суспільстві, досягнення високого рівня національної безпеки та незалежності.

ПЕК є одним із найпотужніших в нашій країні і, незважаючи на складну економічну ситуацію та скорочення виробництва, відіграє дуже важливу роль у функціонуванні економіки. Один із головних чинників розвитку комплексу - наявність в Україні достатньої кількості високоякісних паливно-енергетичних ресурсів (далі – ПЕР), які освоюють впродовж кількох століть [1, 30].

Для забезпечення успішного функціонування енергетичної галузі потрібно вирішити цілу низку проблем (технічних, фінансових, соціальних та інших), серед яких формування та ефективність застосування сучасної структури управління галуззю займає не останнє місце. Слід зазначити, що структура управління в свою чергу залежить від самого об'єкту управління, а тому повинна відповідати вимогам часу та враховувати ті зміни які відбуваються в суспільстві. Відіграючи важливу роль у народному господарстві, ПЕК становить складну міжгалузеву систему видобутку й виробництва палива та енергії (електроенергії й тепла), їх транспортування, розподілу й використання. Він є невід'ємною частиною суспільного і економічного добробуту, тому питання його управління є актуальним і сьогодні.

Продовж довгого періоду часу системі управління ПЕК не приділялось достатньо уваги і вона формувалась несистематизовано.

19 квітня 1954 року можна вважати вихідною датою формування органів, що здійснюють управління ПЕК в Україні. В той день Президія Верховної Ради СРСР ухвалила Указ “Про перетворення загальносоюзного Міністерства вугільної промисловості СРСР в союзно-республіканське Міністерство вугільної промисловості СРСР і утворення союзно-республіканського Міністерства вугільної промисловості Української РСР”, на виконання якого Рада Міністрів СРСР і Рада Міністрів Української РСР прийняли, відповідно, Постанови від 3 червня 1954 р. № 1094 і від 18 червня 1954 р. № 853 “Питання організації Міністерства вугільної промисловості Української РСР”. У квітні 1956 року було створено Міністерство будівництва підприємств вугільної промисловості Української РСР [2].

Розглядаючи сучасну історію управління ПЕК відмітемо, що з приходом до влади сьогоdnішнього Президента України (В.Ф. Януковича) та його команди, розпочались масштабні перетворення в органах управління ПЕК. Нажаль, важко відповісти наскільки ефективними стали ці зміни, і чи будуть подальші перетворення. Так, зокрема до 9 грудня 2010 року основними галузевими міністерствами в Україні, які мали відношення до енергетики, були: Міністерство палива та енергетики України, воно ж колишнє міністерство України з питань палива та енергетики, та Міністерство вугільної промисловості – колишнє міністерство України з питань вугільної промисловості. А вже починаючи з вищезазначеної дати, ці два міністерства шляхом реорганізації стали Міністерством енергетики та вугільної промисловості.

Також від 23 листопада 2011 року, Указом Президента України в історію відійшла Національна комісія регулювання електроенергетики України, яка свого часу була незалежним позавідомчим постійно діючим державним органом виконавчої влади [3].

Те саме сталося із Державною інспекцією з енергозбереження - урядового органу державного управління, що діяв у системі Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів, та і самого Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів. Їхнім правонаступником стало Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України [4].

Розглянемо ключові державні органи управління ПЕК.

Верховна Рада України у відповідності до норм Конституції України має наступні компетенції в ПЕК: прийняття законів; затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля; розгляд і прийняття рішень щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України; здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до

Конституції; затвердження протягом двох днів з моменту звернення Президента України Указів про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації. Варто зазначити, що виключно законами України визначаються засади використання природних ресурсів, виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем, транспорту і зв'язку; правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання; організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики; засади місцевого самоврядування; засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них [5].

Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у нафтогазовій галузі та здійснює законодавче регулювання відносин у ній [6].

У відповідності до Розділу XI Енергетичної стратегії України на період до 2030 року (Державне управління та регулювання ПЕК), до повноважень **Кабінету Міністрів України**, як вищого органу управління, належить виконання Законів України у сфері ПЕК, затвердження енергетичної політики та умов управління державними енергетичними активами, удосконалення системи управління ПЕК [7].

Кабінет Міністрів України та інші уповноважені на це органи виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом, реалізують державну політику в нафтогазовій галузі та здійснюють управління нею [6].

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері теплопостачання належать: розробка та реалізація державної політики у сфері теплопостачання; координація діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері розробки державних (міждержавних, регіональних) цільових програм розвитку систем теплопостачання, довгострокового прогнозування

споживання теплової енергії, нормативно-правових актів щодо формування цін на теплову енергію; організація здійснення контролю та обліку в цій сфері та ін. [8].

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (Міненерговугілля України) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному та нафтогазовому комплексах.

Міненерговугілля України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Міненерговугілля України очолює Міністр, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України і звільняється з посади Президентом України.

Міністр має першого заступника та заступника Міністра - керівника апарату. Перший заступник, заступник Міністра, призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра, та звільняються з посад Президентом України.

Звичайно є закономірним той факт, що дане міністерство має найбільш широкий спектр повноважень в ПЕК. Наводимо наступні повноваження, які можна виділити, як пріоритетні:

- визначає пріоритетні напрями розвитку ПЕК;
- забезпечує нормативно-правове регулювання у ПЕК;
- інформує та надає роз'яснення щодо здійснення державної політики у ПЕК;
- формує прогностичні баланси електроенергії об'єднаної енергетичної системи України, нафти і нафтопродуктів, вугілля й вугільної продукції;
- затверджує державне підприємство, яке здійснює функції диспетчерського (оперативно-технологічного) управління об'єднаною енергетичною системою України;

- формує та реалізує заходи щодо здійснення енергетичного нагляду та дотримання якості вугільної продукції;
- погоджує інвестиційні програми ліцензіатів із передачі та постачання електричної енергії;
- приймає рішення щодо введення підземних сховищ нафти, газу чи продуктів їх переробки у дослідно-промислому та промислому експлуатацію;
- приймає рішення щодо введення родовища або окремого покладу нафти і газу в дослідно-промислому розробку;
- видає дозвіл на виведення з експлуатації магістральних нафтопродуктопроводів;
- здійснює моніторинг ринку газу, нафти, нетрадиційних джерел та видів енергетичної сировини і продуктів їх переробки;
- розробляє цільові програми щодо диверсифікації джерел і шляхів постачання вуглеводів, ядерного палива та ядерних матеріалів;
- планує, розробляє і впроваджує державні програми використання ядерної енергії, підвищення ядерної та радіаційної безпеки;
- формує та реалізує заходи щодо створення в Україні ядерно-паливного циклу, включаючи розвиток уранового, цирконієвого виробництв та ядерного палива щодо організації будівництва нових ядерних установок та об'єктів атомної промисловості;
- затверджує статuti (положення) підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, здійснює контроль за їх дотриманням;
- здійснює управління корпоративними правами держави у межах компетенції та порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- затверджує галузеві програми розвитку ПЕК та здійснює контроль за їх виконанням;

- проводить конкурсний відбір інвестиційних проектів у ПЕК, для реалізації яких у реальному секторі економіки надається державна підтримка;
- здійснює в межах компетенції науково-технічну політику в ПЕК [9].

Органом державного регулювання діяльності в енергетиці є **Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики** (далі - НКРЕ), це державний колегіальний орган, підпорядкований Президенту України і підзвітний Верховній Раді України. НКРЕ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами та дорученнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами. Голова, члени НКРЕ призначаються на посади та звільняються з посад Президентом України. Основними завданнями НКРЕ є:

- державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на суміжних ринках, у сферах електроенергетики, теплопостачання в частині діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках із використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії (далі - сфера теплопостачання), на ринках природного газу, нафтового (попутного) газу, газу (метану) вугільних родовищ та газу сланцевих товщ (далі - природний газ), нафти та нафтопродуктів;
- забезпечення проведення цінової і тарифної політики у сфері енергетики та нафтогазовому комплексі;
- сприяння розвитку конкуренції у сфері виробництва і постачання електричної енергії, на ринку природного газу, а також створенню конкурентного середовища у сфері теплопостачання;
- сприяння ефективному функціонуванню товарних ринків на основі збалансування інтересів держави, суб'єктів природних монополій та

споживачів товарів (послуг), що виробляються (надаються) суб'єктами природних монополій;

- захист прав споживачів товарів (послуг) на ринку, що перебуває у стані природної монополії, та на суміжних ринках у сферах електроенергетики, тепlopостачання та нафтогазовому комплексі [10].

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі - Міністерство).

Держенергоефективності України входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сферах ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

До основних повноважень даного органу відносять:

- реалізація державної політики у сферах ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;
- здійснення державного контролю у сфері ефективного використання ПЕР;
- забезпечення збільшення частки відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива в енергетичному балансі України.
- вносить на розгляд Міністерства пропозиції щодо формування державної політики у сферах ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і забезпечує її реалізацію;
- розробляє державні цільові, погоджує галузеві та регіональні програми у сферах ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює контроль за виконанням державних цільових програм у цій сфері;

- забезпечує створення системи моніторингу показників енергетичного балансу України, бере участь у розробці державних і регіональних паливно-енергетичних балансів;
- організовує та проводить державну експертизу з енергозбереження у порядку, встановленому законодавством;
- розробляє державні норми, правила та стандарти у сфері ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, може виступати замовником науково-технічних досліджень і проектних робіт;
- здійснює державний контроль у сфері ефективного використання ПЕР;
- надає за результатами перевірки підприємств обов'язкові до виконання приписи стосовно усунення порушень вимог законодавства щодо ефективного використання ПЕР та контролює виконання цих приписів;
- утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи та організації, затверджує їх положення (статути), в установленому порядку призначає на посади та звільняє з посад їх керівників, формує кадровий резерв на посади керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держенергоефективності України;
- виконує у межах повноважень інші функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління;
- забезпечує міжнародне співробітництво у сферах ефективного використання ПЕР, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Держенергоефективності України очолює Голова, якого призначає на посаду за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозиції Першого віце-Прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України, та звільняє з посади Президент України. Має двох заступників, у тому числі одного першого, яких призначає на посади Президент України за поданням Прем'єр-Міністра України, внесеним на підставі пропозицій Голови Держенергоефективності України, погоджені з Першим

віце-Прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України, та звільняє з посади Президент України [4].

Центральним органом виконавчої влади, який є головним у системі центральних органів виконавчої влади з формування та реалізації державної політики у сфері безпеки використання ядерної енергії є **Державна інспекція ядерного регулювання України** (Держатомрегулювання України).

Серед головних повноважень можна виділити наступні:

- формування та реалізація державної політики у сфері безпеки використання ядерної енергії;
- здійснення в межах своїх повноважень державного регулювання безпеки використання ядерної енергії;
- здійснення повноважень компетентного органу з фізичного захисту ядерного матеріалу та ядерних установок відповідно до Конвенції про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок, з питань безпечного перевезення радіоактивних матеріалів відповідно до правил ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів, з питань аварійного оповіщення та інформування згідно з Конвенцією про оперативне оповіщення про ядерні аварії;
- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення, готує проекти законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентів України, Кабінету Міністрів України;
- готує загальнодержавні та інші програми з безпеки використання ядерної енергії;
- координує діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади, що згідно із законодавством відповідають за забезпечення ядерної та радіаційної безпеки;
- організовує і проводить наукові та науково-технічні дослідження у сфері безпеки використання ядерної енергії.

Держатомрегулювання України очолює Голова, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України і звільняється з посади Президентом України.

Голова Держатомрегулювання України має першого заступника та заступника, які призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Голови, та звільняються з посад Президентом України.

Перший заступник Голови є за посадою Головним державним інспектором з ядерної та радіаційної безпеки України [11].

Державний енергетичний нагляд за технічним станом та організацією експлуатації електричних, теплових, тепловикористовувальних установок і мереж, режимами споживання електричної та теплової енергії суб'єктів електроенергетики, суб'єктів відносин у сфері тепlopостачання і споживачів електричної енергії здійснює **Державна інспекція з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії (Держенергонагляд)**.

Має наступні повноваження:

- вимагати від суб'єктів електроенергетики та споживачів енергії усунення виявлених порушень вимог законодавства;
- видавати суб'єктам електроенергетики та споживачам енергії обов'язкові для виконання розпорядження щодо усунення порушень вимог нормативно-правових актів, нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання;
- зупиняти експлуатацію електричних, теплових, тепловикористальних установок та мереж через їх незадовільний технічний стан та/або організацію їх експлуатації шляхом видання споживачам електричної та теплової енергії та суб'єктам електроенергетики вмотивованого письмового рішення осадової особи, уповноваженої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, щодо неприпустимості продовження такої експлуатації;

- застосовувати відповідно до діючого законодавства штрафні санкції до суб'єктів господарювання за правопорушення в електроенергетиці;
- вимагати припинення дій, які перешкоджають здійсненню державного енергетичного нагляду (контролю);
- приймати рішення про відбір зразків частин енергетичного обладнання у разі його пошкодження та призначати експертизу енергетичних об'єктів і технічну діагностику енергетичного обладнання (його окремих частин);
- фіксувати процес проведення заходу чи кожну окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеотехніки.

Держенергонагляд очолює Головний державний інспектор України з енергетичного нагляду, який призначається на посаду та звільняється з посади Міністром Міненерговугілля.

Головний державний інспектор України з енергетичного нагляду має чотирьох заступників за відповідними напрямками діяльності, що за погодженням з Міненерговугілля призначаються на посаду та звільняються з посади в установленому порядку [12].

Відповідно до Закону України “Про електроенергетику” [13] державний нагляд в електроенергетиці здійснює **Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж** (далі - Державна інспекція). Державна інспекція відповідно до завдань державного нагляду в електроенергетиці:

- проводить систематичну перевірку технічного стану об'єктів електроенергетики та організації їх експлуатації, періодичний технічний огляд зазначених об'єктів згідно з Правилами технічної експлуатації електричних станцій і мереж, здійснює контроль за виконанням Правил улаштування електроустановок, за усуненням виявлених порушень вимог нормативно-правових актів з питань електроенергетики;
- здійснює нагляд за наявністю, обліком та організацією виконання нормативно-правових актів з питань електроенергетики, а також за термінами виконання та якістю планово-запобіжних ремонтів об'єктів електроенергетики;

- здійснює контроль за виконанням профілактичних заходів щодо запобігання аваріям і відмовам у роботі об'єктів електроенергетики;
- перевіряє за дорученням центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління в електроенергетиці, готовність до експлуатації об'єктів, які вводяться в експлуатацію, з наданням висновків і приписів, що є обов'язковими для виконання всіма проектними, будівельно-монтажними, налагоджувальними та експлуатаційними організаціями і спрямовані на забезпечення надійного та безпечного функціонування об'єктів електроенергетики згідно з нормативними актами;
- дає приписи щодо усунення порушень нормативно-правових актів, готує та надсилає на об'єкти електроенергетики інформаційні листи, оперативні повідомлення та аналітичні огляди з питань порушень, що сталися у процесі експлуатації таких об'єктів;
- створює комісії для розслідування аварій та відмов у роботі об'єктів електроенергетики згідно із встановленим у галузі порядком;
- встановлює терміни позачергових перевірок знання Правил технічної експлуатації електричних станцій і мереж та відповідних інструкцій посадовими особами об'єктів електроенергетики, що допустили аварії, нещасні випадки, грубі порушення зазначених Правил та інструкцій, не виконали приписи Державної інспекції [14].

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування

не мають права втручатися в оперативне регулювання режимів енергоспоживання.

Окремі повноваження щодо управління в енергетиці, пов'язані з розміщенням енергетичних об'єктів і формуванням соціально значимих тарифів, можуть делегуватися відповідним органам місцевого самоврядування [15, 177].

Таким чином в Україні сформовані основні органи управління ПЕК, до яких зокрема можна віднести:

1. Верховна Рада України.

2. Кабінет Міністрів України.
3. Галузеві міністерства.
 - 3.1. Міненерговугілля.
 - 3.2. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства.
4. Відомства.
 - 4.1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ).
 - 4.2. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності України).
 - 4.3. Державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України.
5. Державні інспекції та відповідні комісії.
 - 5.1. Державна експертиза з енергозбереження.
 - 5.2. Державна інспекція ядерного регулювання України (Держатомрегулювання України).
 - 5.3. Державна інспекція з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної та теплової енергії (Держенергонагляд).
 - 5.4. Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж.
6. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Можна зробити висновок, що управління ПЕК є важливим елементом державного управління та регулювання економікою і становить комплекс форм, методів та заходів, що направлені на впорядкування і підвищення результативності ПЕК нашої країни.

Джерела та література

1. Яснюк Т.Є. Паливно-енергетичний комплекс України: стан, проблеми та перспективи розвитку /Український географічний журнал. – 2009. - № 3 (67). – С. 29-34.
2. uk.wikipedia.org/wiki/Міністерство_вугільної_промисловості_України. [Електронний ресурс].

3. Указ Президента України “Про ліквідацію Національної комісії регулювання електроенергетики України” № 1057 від 23.11.2011 р.
4. Указ Президента України “Про Державне агенство з енергоефективності та енергозбереження” № 462 від 13.04.2011 р.
5. Конституція України: Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами і доповненнями від 08.12 2004 р.).
6. Закон України “Про нафту і газ” № 2665-III від 12.07.2001 р.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Енергетична стратегія України на період до 2030 року” № 145-р від 15.03.2006 р.
8. Закон України „Про теплопостачання” № 2633-IV від 02.06.2005 р.
9. Указ Президента України „Про Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України” № 382 від 06.04.2011 р.
10. Указ Президента України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики” № 1059 від 23.11.2011 р.
11. Указ Президента України “Про Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України” № 403 від 06.04.2011 р.
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про посилення контролю за режимами споживання електричної і теплової енергії” № 929 від 7 серпня 1996 р.
13. Закон України “Про електроенергетику” № 575/97-ВР. від 16.10.1997.
14. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду в електроенергетиці” № 189 від 15.02.1999 р.
15. Зеркалов Д.В. Енергозбереження в Україні [Електронний ресурс]: Монографія. – К.: Основа, 2012. – 528 с.

***Петлюк Ю. С.**
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри аграрного, земельного та
екологічного права ім. акад. В. З. Янчука,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Одним із основних напрямів реформування земельних відносин у агропромисловому комплексі України стало здійснення приватизації земель сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, тобто їх передача з державної власності у приватну власність громадян.

Однак земельна реформа триває в Україні вже понад 20 років, але більшість задекларованих цілей земельного реформування дотепер залишаються не досягнутими, а запровадження ринкових земельних відносин